

Guia d'aprenentatge
Pràcticum VI: Pràctiques d'acció professional
(16 ECTS)

Any acadèmic 2015-2016

Semestre: 1r Curs: 4t

Grau en Educació Social

Mòdul G: Pràctiques i Treball final de Grau

Matèria: Pràcticum

Professorat: Sergi Bota, Juanma Cabrera, Ma. Pau Martínez, Gisela Riberas, Jesús Vilar.

1.- Presentació de l'assignatura

El Pràcticum del darrer curs de Grau es desenvolupa de forma intensiva al llarg del primer semestre i posa l'accent en la consolidació de les competències professionals més associades a l'acció professional directa.

Després d'un tercer curs en el que, mitjançant les pràctiques extensives, l'estudiant ha desenvolupat competències per analitzar i avaluar les particularitats del conjunt de tasques que el professional desenvolupa dins d'un marc institucional, ara és el moment d'aprofundir en les tres dimensions de l'aprenentatge vinculades a la pràctica:

- Capacitació personal: aprofundir en el coneixement de les pròpies capacitats, habilitats, destreses, vinculades a la professió.
- Capacitació acadèmica: desenvolupar les competències pròpies de l'exercici professional, contextualitzades segons els àmbits d'intervenció i emmarcades en els posicionaments teòrics de l'acció social.
- Capacitació tècnica: saber aplicar instruments i eines imprescindibles en l'activitat professional quotidiana de coneixement, acció directa i recerca.

Les pràctiques en els centres i la supervisió en grup a la Facultat han de garantir un procés de treball progressiu vers el desenvolupament i el perfeccionament de les competències pròpies de la intervenció.

El Pràcticum de 4t curs té 400 hores distribuïdes al llarg d'un semestre. L'estudiant realitza les pràctiques intensives, amb un total de 250 hores en el centre de pràctiques, 26 hores de supervisió i 120 hores de treball personal. Aquesta modalitat de pràctiques requereix l'assistència al centre de pràctiques 4 dies a la setmana (5h/dia) amb una sessió de supervisió setmanal, de setembre a desembre.

L'espai de tutoria/supervisió de quart curs s'organitza al voltant de dos grans eixos: el treball individual on es fa un guiatge personalitzat de les pràctiques i el treball grupal on es fa una posada en comú de l'experiència de pràctiques i s'aprofundeix en aquells temes que es consideren fonamentals per a una major comprensió de la tasca professional.

La filosofia és la del grup de treball que s'organitza i pren decisions autònomament, orientat per un tutor-supervisor/a i el resultat final de cada grup dependrà de la pròpia dinàmica interna i de les interaccions que s'hi estableixin.

2.- Competències a desenvolupar

C1 Dominar tècniques d'organització, planificació, disseny i avaluació de programes/projectes educatius en contextos diversos.

C1.1 Valorar la influència dels diversos marcs legals en la intervenció socioeducativa.

C1.2 Aplicar i avaluar estratègies i mètodes de l'acció social que incideixen en col·lectius específics en situació de vulnerabilitat de projectes.

C1.3 Intervenir en situació de crisi o risc social avaluant els resultats.

- C1.4 Realitzar accions per a la promoció de processos de canvi per a persones i col·lectius.
- C1.5 Valorar els processos d'implementació desenvolupats en la comunitat.
- C1.6 Dissenyar un projecte d'intervenció dins la pràctica professional.
- C1.7 Implementar un projecte d'intervenció en l'entorn professional.
- C1.8 Valorar processos d'avaluació de programes i estratègies d'intervenció socioeducativa en contextos diversos.
- C1.9 Valorar documents i informes tècnics, d'investigació i avaluació sobre accions, processos i resultats social.

C2 Responsabilitzar-se de les tasques encomanades i prendre decisions fonamentades tenint en compte les conseqüències per a totes les parts implicades

- C2.1 Avaluar i difondre experiències vinculades a la praxi professional.
- C2.3 Realitzar accions per a la promoció de processos de canvi de les persones i col·lectius.
- C2.3 Valorar les estratègies d'intervenció davant dilemes i problemes ètics
- C2.4 Gestionar el risc d'estrès professional.
- C2.5 Preveure les conseqüències de les pròpies accions amb l'equip de professionals.
- C2.6 Preveure les conseqüències de les pròpies accions amb les persones ateses.
- C2.7 Detectar el grau de previsió que té l'entitat/recurs sobre les repercussions de la seva pròpia acció.

3.- Continguts

- I. Pla de treball individual i comunitari: proposta d'intervenció.
- II. Professionals que intervenen en la realitat social: funcions comuns i diferenciades, tasques.
- III. Instruments i eines per a la intervenció social: aplicació en la pràctica professional (entrevistes, dinàmiques de grup, immersió en un equip de treball...)
- IV. Les persones ateses en l'àmbit de pràctiques: anàlisi i valoració de l'adequació dels recursos segons les necessitats i característiques dels seus destinataris.
- V. Implementació i avaluació d'una proposta d'intervenció i/o investigació.
- VI. La gestió emocional i la perspectiva ètica en l'acció social.

4.- Resultats de l'aprenentatge

Quant a la primera competència, *Dominar tècniques d'organització, planificació, disseny i avaluació de programes/projectes educatius en contextos diversos*, l'estudiant:

1. És capaç de reflexionar sobre les conseqüències dels marcs legislatius en la intervenció professional.
2. Sap implementar sistemes d'avaluació per valorar l'aplicació de mètodes i estratègies adients a diferents col·lectius.
3. Sap portar a terme accions professionals en situacions de crisi o risc social.
4. Sap avaluar els resultats de les accions realitzades en situacions de risc.
5. És capaç de revisar i millorar estratègies professionals.
6. Sap avaluar les possibles opcions per orientar una estratègia d'intervenció a partir de la valoració de les necessitats.
7. Sap valorar accions i mètodes de la intervenció comunitària.
8. Sap desenvolupar i portar a terme un projecte d'intervenció en el camp de les pràctiques establint indicadors d'avaluació i les mesures pertinents per al seu seguiment i valoració.
9. És capaç de valorar sistemes i processos d'avaluació de programes i activitats.
10. Es mostra reflexiu i crític davant informes elaborats des de l'àmbit professional.

Quant a la segona competència, *Responsabilitzar-se de les tasques encomanades i prendre decisions fonamentades tenint en compte les conseqüències per a totes les parts implicades*, l'estudiant:

1. Sap emetre judicis raonables per millorar la pràctica professional.
2. Fa valoracions sobre la professió amb sentit crític i reflexiu.
3. Sap treure conclusions de l'anàlisi de les diverses teories i metodologies de l'acció social i sap decidir adequadament la seva aplicació.
4. Sap intervenir i analitzar conflictes, dilemes i problemes ètics.
5. Sap fer valoracions sobre els resultats de la resolució de conflictes ètics.
6. Sap gestionar la incertesa, el canvi i l'estrès en situacions de treball.
7. Sap establir la proximitat i distància emocional adequades en la intervenció.
8. Sap aplicar estratègies per prevenir i resoldre situacions d'estrès professional i per generar una vivència satisfactòria de la tasca professional:
 - Identifica situacions que generen benestar o malestar en els professionals.
 - Reflexiona sobre el propi comportament segons el requeriment de la professió.
 - Posa en pràctica instruments per a la documentació de processos d'intervenció social.
 - Identifica els elements que faciliten o dificulten el treball en grup.

5.- Metodologia

La metodologia per al desenvolupament del Pràcticum de 4t curs consisteix, per una banda, en l'assumpció per part de l'estudiant de responsabilitats professionals en la pràctica directa, tenint com a referència l'orientació d'un professional en actiu (el cap de pràctiques) i, per

l'altra, en la supervisió individual i en equip d'aquesta activitat pràctica, realitzada a la Facultat i guiada pel tutor-supervisor/a. La sessió setmanal de supervisió serà un espai de suport, aprenentatge i entrenament en el fer professional.

5.1.- Activitats del tutor-supervisor/a

- Conducció de les sessions grupals d'acord amb la metodologia proposada
- Acompanyament en el procés d'immersió en la institució.
- Formalització de l'acord de pràctiques i de les avaluacions.
- Coordinació directa i periòdica amb el cap de pràctiques
- Orientació als estudiants en les situacions que ho requereixin.
- Mediació en la relació entre l'estudiant i el centre de pràctiques.
- Avaluació del procés d'aprenentatge i de la documentació generada.

5.2.- Activitats dels estudiants

5.2.1.- En el centre de pràctiques

- Coneixement i contextualització de la institució, dels professionals que hi treballen i de la seva tasca.
- Coneixement de les tasques, rol i funcions del professional.
- Participació en les dinàmica quotidiana de l'exercici professional.
- Intervenció en les situacions reals que es presentin en l'exercici de les pràctiques.
- Aplicació de coneixements, mètodes i tècniques adquirits en el transcurs de la formació universitària.
- Identificació i afrontament dels propis recursos i límits per a la pràctica professional.
- Exercici de la capacitat d'organització i planificació de tasques.
- Utilització dels instruments i tècniques de documentació propis de l'exercici professional.
- Elaboració de propostes i d'encàrrecs específics.

5.2.2.- A la sessió setmanal de supervisió en equip

- Participació continuada a les sessions de tutoria o supervisió en equip. Serà imprescindible un 80% d'assistència per a superar l'assignatura (3 faltes com a màxim¹), excepte en el cas d'estudiants de cooperació internacional o amb itinerari adaptat que realitzen les pràctiques fora de Catalunya.
- Aportació periòdica de casos o situacions crítiques afrontades al centre de pràctiques que permetin ser compartides i treballades en equip, segons les pautes establertes.

¹ Qualsevol situació extraordinària serà valorada per l'equip de tutors supervisor@s de 4t curs.

- Assumpció d'alguns dels rols que, a més de la participació ordinària a l'equip, li poden ser assignats en el procés de supervisió: coordinador/a de sessió, observador/a o ponent al pràcticum de primer.
- Reflexió fonamentada sobre situacions, accions i intervencions de la praxi professional, vinculant-les als aprenentatges realitzats a les diferents assignatures de la carrera i identificant els aspectes ètics i emocionals en elles implicats.

Treball a l'aula	25 h	1 ECTS
Treball tutoritzat	125 h	5 ECTS
Treball autònom (hores de pràctiques)	250 h	10 ECTS

5.2.3.- Activitats dels caps de pràctiques:

- Acollida, seguiment sistemàtic i avaluació de l'estudiant en el seu procés de pràctiques.
- Formalització de l'Acord de pràctiques i contactes directes posteriors amb el tutor/supervisor-a.
- Oferiment de materials i documents tècnics per a la comprensió de la tasca que es desenvolupa al servei.
- Clarificació de dubtes sobre la vida institucional, la tasca professional i les relacions amb altres serveis.
- Orientació en les línies de treball proposades per l'estudiant.
- Contenció emocional en situacions complexes/de dificultat viscudes en el centre.
- Assessorament sobre l'actuació de l'estudiant des d'un rol docent de modelatge.

6.- Sistema d'avaluació

L'avaluació del Pràcticum VI de quart curs es realitzarà des de quatre perspectives:

- El/la cap de pràctiques, que realitza un informe de les pràctiques realitzades.
- El tutor-supervisor/a de la Facultat, que avalua la Pauta d'anàlisi qualitatiu de la intervenció, que l'estudiant lliurarà al final del semestre i també l'exercici dels diferents rols que l'estudiant haurà assumit en les sessions de supervisió.
- Els companys/es de grup, que avaluaran l'exercici dels diferents rols que l'estudiant haurà assumit en les sessions de supervisió.
- El propi estudiant, que realitzarà una autoavaluació tant de la seva actuació en el context de pràctiques com de la seva actuació als espais de tutoria/supervisió.

L'organització del Pràcticum de 4t curs segueix el següent calendari:

1r. semestre
Inici: 18 setembre 2015
Data de finalització: 18 de desembre 2015
13 setmanes (4 dies/setmana x 5 h/dia)
13 sessions de supervisió de 2 hores

6.1.- Activitats o instruments d'avaluació

Instrument o activitat	Data
Informe del/de la cap de pràctiques	Final del procés de pràctiques
Pauta d'anàlisi qualitatiu de la intervenció	Primer lliurament al llarg d'octubre: data exacta a concretar en cada grup Lliurament final: 18 de desembre 2015
Coordinació d'una/dues sessions de supervisió	Segons calendari de cada grup
Presentació/ponència als estudiants de primer	Segons calendari

6.2. Criteris d'avaluació

L'avaluació tindrà sempre com a criteri de referència les competències definides en l'assignatura. Els resultats d'aprenentatge esperats serviran com a indicadors per a posar les diferents notes, segons la ponderació següent (per a poder superar l'assignatura, totes les notes han de tenir com a mínim un aprovat).

Instrument/avaluador	Pes en la nota final
Informe del cap de pràctiques	40%
Pauta d'anàlisi qualitatiu de la intervenció així com la seva exposició i dinamització de la supervisió en grup (avaluada pel tutor)	30%
Autoavaluació	10%
Avaluació dels altres membres del grup	10%
Avaluació que el tutor-supervisor/a realitza de l'exercici dels diferents rols a les sessions de supervisió	10%

7.-Resum del procés formatiu per competències

Veure quadre annex

8.-Vies de comunicació amb el docent

Vies de contacte amb el professorat:

Sergi Bota	gbota@peretarres.url.edu	L'horari d'atenció és divendres de 10 a 11 amb cita prèvia demanada
Juanma Cabrera	jcabrera@peretarres.url.edu	
Ma. Pau Martínez	mpmartinez@peretarres.url.edu	
Gisela Riberas	giberas@peretarres.url.edu	
Jordi Sabater	jsabater@peretarres.url.edu	
Jesús Vilar	jvilar@peretarres.url.edu	

8.- Bibliografia i recursos

Funes, J. (Coord.). (2009). *L'atenció socioeducativa en les transicions vitals*. Revista *Educació Social*. Monogràfic 42. Barcelona: Fundació Pere Tarrés.

Healey, K. i Mulholland, J. (2007). *Writing skills for social workers*. Los Angeles; London: Sage.

Hernández, J. (Comp). (2000). *La supervisión: un sistema de asesoramiento y orientación para la formación y el trabajo*. Valencia: Nau Llibres.

López, P. (2011). Intervenció estratègica amb famílies: reduir la complexitat per potenciar els seus recursos. *Educació Social: Revista d'intervenció socioeducativa*, 49, 49-70. Recuperat a <http://www.raco.cat/index.php/EducacioSocial/article/view/250178/334763>

Nardone, G. i Salvini, A. (2006). *El diàlogo estratègic*. Barcelona: RBA

Nardone, G. i Portelli, C. (2007). *Conocer a través del cambio*. Barcelona: Herder.

Riberas, G.; Rosa, G. (Coord). (2015). *Inteligencia profesional ética, emociones y técnica en la acción socioeducativa*. Barcelona: Claret

NOTA: la bibliografia s'anirà ampliant en funció dels continguts tractats en les diferents sessions.

ANNEX: QUADRE RESUM DEL PROCÉS FORMATIU PER COMPETÈNCIES

Competències	Activitats formatives	Resultats d'aprenentatge	Activitats d'avaluació
C1. Dominar tècniques d'organització, planificació, disseny i avaluació de programes/projectes educatius en contextos diversos	<p>En el centre de pràctiques</p> <p>AF 1. Participació en les dinàmica quotidiana de l'exercici professional.</p> <p>AF 2. Intervenció en les situacions reals que es presentin en l'exercici de les pràctiques.</p> <p>AF 3. Aplicació de coneixements, mètodes i tècniques adquirits en el transcurs de la formació universitària.</p> <p>AF 4. Exercici de la capacitat d'organització i planificació de tasques.</p> <p>AF 5. Utilització dels instruments i tècniques de documentació propis de l'exercici professional.</p> <p>AF 6. Elaboració de propostes i d'encàrrecs específics.</p> <p>A la sessió setmanal de supervisió en equip</p> <p>AF 1. Participació continuada a les sessions de tutoria o supervisió en equip.</p> <p>AF 2. Assumpció d'alguns dels rols que, a més de la participació ordinària a l'equip, li poden ser assignats en el procés de supervisió: coordinador/a de sessió, observador/a o ponent al pràcticum de primer.</p> <p>AF 3. Reflexió fonamentada sobre situacions, accions i intervencions de la praxi professional, vinculant-les als aprenentatges realitzats a les diferents assignatures de la carrera i identificant els aspectes ètics i emocionals en elles implicats.</p>	<p>R1. Serà capaç de reflexionar sobre les conseqüències dels marcs legislatius en la intervenció professional.</p> <p>R2. Sabrà implementar sistemes d'avaluació per valorar l'aplicació de mètodes i estratègies adients a diferents col·lectius.</p> <p>R3. Sabrà portar a terme accions professionals en situacions de crisi o risc social.</p> <p>R4. Sabrà avaluar els resultats de les accions realitzades en situacions de risc.</p> <p>R5. Serà capaç de revisar i millorar estratègies professionals.</p> <p>R6. Sabrà avaluar les possibles opcions per orientar una estratègia d'intervenció a partir de la valoració de les necessitats.</p> <p>R7. Sabrà valorar accions i mètodes de la intervenció comunitària.</p> <p>R8. Sabrà desenvolupar i portar a terme un projecte d'intervenció en el camp de les pràctiques establint indicadors d'avaluació i les mesures pertinents per al seu seguiment i valoració.</p> <p>R9. Serà capaç de valorar sistemes i processos d'avaluació de programes i activitats.</p> <p>R10. Es mostrarà reflexiu i crític davant informes elaborats des de l'àmbit professional.</p>	<p>Informe del Cap de Pràctiques, a l'aula (veure Pauta d'Avaluació Pràctiques 2).</p> <p>Pauta d'anàlisi qualitatiu de la intervenció (P.A.Qu.I). (veure Pauta d'Avaluació Pràctiques1).</p>
C2. Responsabilitzar-se de les tasques encomanades i prendre decisions fonamentades tenint en compte les conseqüències per a totes les parts implicades.	<p>En el centre de pràctiques</p> <p>AF 1. Coneixement i contextualització de la institució, dels professionals que hi treballen i de la seva tasca.</p> <p>AF 2. Coneixement de les tasques, rol i funcions del professional.</p>	<p>R1. Sabrà emetre judicis raonables per millorar la pràctica professional.</p> <p>R2. Farà valoracions sobre la professió amb sentit crític i reflexiu.</p> <p>R3. Sabrà treure conclusions de l'anàlisi de les diverses teories i metodologies de l'acció social i sap decidir adequadament la seva aplicació.</p> <p>R4. Sabrà intervenir i analitzar conflictes, dilemes i</p>	<p>Presentació/ponència als estudiants de primer.</p> <p>Pauta d'anàlisi qualitatiu de la intervenció (P.A.Qu.I). (veure la</p>

	<p>A la sessió setmanal de supervisió en equip</p> <p>AF 3. Aportació periòdica de casos o situacions crítiques afrontades al Centre de pràctiques que permetin ser compartides i treballades en equip, segons les pautes establertes.</p>	<p>problemes ètics.</p> <p>R5. Sabrà fer valoracions sobre els resultats de la resolució de conflictes ètics.</p> <p>R6. Sabrà gestionar la incertesa, el canvi i l'estrès en situacions de treball.</p> <p>R7. Sabrà establir la proximitat i distància emocional adequades en la intervenció.</p> <p>R8. Sabrà aplicar estratègies per prevenir i resoldre situacions d'estrès professional i per generar una vivència satisfactòria de la tasca professional:</p> <p>R9. Identificarà situacions que generen benestar o malestar en els professionals.</p> <p>R10. Reflexionarà sobre el propi comportament segons el requeriment de la professió.</p> <p>R11. Posarà en pràctica instruments per a la documentació de processos d'intervenció social.</p> <p>R12. Identificarà els elements que faciliten o dificulten el treball en grup.</p>	<p><i>Pauta d'Avaluació Pràctiques 1).</i></p> <p>Informe del Cap de Pràctiques, a l'aula <i>(veure Pauta d'Avaluació Pràctiques 2).</i></p> <p>Avaluació de les actituds a l'aula i al lloc de Pràctiques <i>(veure Pauta d'Avaluació de les Actituds 3).</i></p>
--	---	--	--